

valan vaikutusta, mutta kaikessa minkä tämä mestari on luonut, on sellaista alkuvoimaa, jota Kalevalakin henkii, jotakin syvästi suomalaista, joka juurtuu alkunsa korprien uumenista.

Vaikka Sibelius onkin tuotantoonsa hakenut vaikutteita monilta tahoilta, on hän aina palannut Kalevalaan. Hänen sävellystuotantoon silmällessä näkee Kalevalan vaikutuksen kulkevan punaisena lankana. Tämän lehden lukijoita, kalevalaisen kansan perinteiden vaalijoita, kiinnostanee nähdä yhtäjaksoisena luettelona mestarimme Kalevala-aiheiset sävellykset. Julkisuu-teen on niistä tullut ainakin seuraavat, jotka ovat jatkuvasti kaikkien huomatuimpien orkesterien ohjelmistossa ympäri maailman, joita kuorot syrjäkylistä suurkaupunkeihin pitävät kanta-ohjelmistonaan ja joista jokainen laulaja tai laulajatar löytää omansa:

Johtaja Probus Rahikainen †

Tieto johtaja Probus Rahikaisen poismenosta ei hänen läheisilleen tullut yllätyksenä. Hänen terveytensä oli jo pitkät ajat ollut epävakainen. Kuitenkin tiedon saapuminen niille, jotka hänen kanssaan olivat samoilla työsaaroilla työskennelleet vuosikymmenien ajan, vaikutti masentavalta. Se oli muistutus, varsinkin meille vanhemman polven ihmisille, elämämme lyhydestä silloinkin kuin se parasta on ollut. Tuntuu kuin Probus Rahikaisenkin kohdalta se olisi jäänyt kesken.

Johtaja Probus Rahikainen oli Vienan poikia, syntynyt 19 päivänä heinäkuuta 1885 Jyskyjärven Piis- malahdessa. Hän vietti viime syyskesällä 60-vuotis- päiväänsä, jonka johdosta meillä oli tilaisuus kiinnit- tää huomiota hänen elämänvaiheisiinsa, ja siinä hä- nen ansioihinsa liikemiehenä. Siksi emme niihin nyt tässä kajoa. Sen sijaan on syytä muutamain sanoin muistaa hänen osuuttaan heimonsa herätys- ja valis- tustyössä.

Itäkarjalaisten kansallinen liikehän keskittyi lähes 40 vuotta sitten heidän täällä Suomessa perustamansa järjestön, Vienan Karjalaisten Liiton ympärille. Tämä toiminta kohdistui unohduksiin jääneiden kalevalaisten jälkeläisten elämäntason kohottamiseen sekä sivistyksellisellä että taloudellisella alalla. Tsa- ristin Venäjä oli tämän maakolkan jättänyt miltei oman onnensa nojaan pimeiden ja sivistymättömien käskyläistensä hoiviin, eikä sillä ollut tahtoa missään muodossa kohentaa asujamiston elinoloja.

Näissä oloissa ryhtyivät valistuneemmat karjalai- set itse toimimaan, kotiseutunsa oloja kohentamaan. Näihin miehiin kuului Probus Rahikainen, tosin ei aivan työn alusta alkaen, mutta sitten kyllä elämänsä loppuun asti uskollisesti. On vaikeaa ruveta selosta- maan, missä kaikissa heimonsa asioissa "Prokko" oli mukana. Miltei kaikkialla, missä näistä asioista kar- jalaisten keskuudessa keskusteltiin ja päätettiin, näimme hänet tukemassa heimonsa hyviä pyrkimyksiä sekä henkilökohtaisesti että taloudellisesti. Alku- aikoina hän työskenteli lähinnä pohjoiskarjalaisten joukossa, myöhemmin sitten asuinpaikkansa mukai- sesti eteläkarjalaisten ja viimeksi kuluneina vuosina kaikkien karjalaisten hyväksi.

Erikoisesti oli johtaja Rahikaisen sydämellä kar- jalainen nuoris. Kansansivistysthän oli Karjalassa

Opus	Nimi	Sävelletty vuonna
7	Kullervo, sinfoninen runo or- kesterille, sooloille ja kuorolle	1892
10	Karelia, alkusoitto orkesterille	1893
11	Karelia, orkesterisarja	1893
18	Lauluja mieskuorolle: Terve kuu, Venematka (Kalevala) ja Sortunut ääni sekä Saarella palaa (Kanteletar)	1895—1901
22	Lemminkäis-sarja orkesterille	1893—1895
32	Tulen synty, barytonille, mies- kuorolle ja orkesterille	1902
41	Kyllikki, kolme lyyrillistä kap- paletta pianolle	1904
49	Pohjolan tytär, sinfoninen fantasia orkesterille	1906
70	Luonnotar, sopraanolle ja or- kesterille	1913
73	Aallottaret, orkesteriruno . . .	1914
110	Väinön laulu kuorolle ja or- kesterille	1926
112	Tapiola, sinfoninen runo or- kesterille	1925

Tuotakin luetteloa silmätessään toteaa, että mikä tahansa edellämainituista olisi riittänyt tekemään säveltäjästä kuuluisuuden. Ja kuiten- kin tuossa on vain se punainen lanka, jonka kalevalaisen kansan edustaja näkee mestarin tuotannossa. Sitä kiitollisuutta, jota tunnemme mestaria kohtaan noista hänen Kalevala-luo- muksistaan, ei voida pukea sanoiksi. Mutta en usko, että hän meiltä kiitollisuutta sanan taval- lisessa merkityksessä odottaakaan. Onhan hä- nellä — Kalevala.

Eino S. Rahikainen.

Karjalaiset ja Karjalan ystävät!

Tukekaa karjalaista valistustyötä muis- tamalla lahjoituksillanne seuramme ra- hastoja ja tilaamalla itsellenne ja tutta- villenne KARJALAN HEIMO vuo- deksi 1946.

Yöniekka.

(aunukselaine suorna)

Oldih enne ylen skuupat izhändä i emändä. Hyö moiset oldih skuupat, ka yöniekkuo ni konsa, ni kedä ei laskiettu. Tuli kerran heijan luo saldatta yöksi taritšemahes, ka hyö ni händy ei laskiettu. Olis saldatta laskiettu i toisih taloloih, ka häi tuli toisen keranjärilleh nakero i heittyi kuureheksi.

— On teidä yöniekkuo, — sanou izhändä, — vasta vai yksi saldatta kävyi taritšemahes, a nygöi i toine tuli. En ole ruodi yöniekkuo pidämäh! A saldatta buitto-kui ei kuule, sanou:

— Passibo, passibo! — i astuh pertih. Pertih tulduo kumardih emändäl, sanou:

— Emändä rukka, katšo izhändä minuo yöksi kutšui, ka mie i tulin.

• — A emmo myö jo myö ole ruodi ni keda yöksi laskemah, — sanou emändä.

— Passibo, passibo, — kumardih vie saldatta emändäl.

Tuli izhändä pertih ka emändä i kysyy hänel: — Miksi bo sinä netšn yöniekan lasit?

— En jo minä laskenut, — sanou izhändä. — Minä vie kiellin tulemas. Ka viksi on kuuris, ei kuulut, yksi kai tuli. Katšo konsa syömäh rubiemmo, ka älä sinä händä käske syömäh, — neuvou izhändä akal.

jäänyt erikoisen paljon jäljelle. Siksi oli saatava oppinutta ja valistunutta karjalaista väestöä. Oli saatava mahdollisuuksia karjalaiselle nuorisolle päästä osalliseksi sivistyksestä, ja siten myös työn jatkajia. Tähän päämäärään tähtäsi Probus Rahikaisen työ karjalaisuuden vainiolla. Se ilmenee hänen mukana olossaan sekä seuramme jäsenenä ja johtomiehenä että monissa muissa seuramme ulkopuolellakin esiintyneissä toimintamuodoissa. Viime aikoina kohdisti Rahikainen lämpimän harrastuksensa erikoisesti Nurmijärvellä olevan koulukoti "Väinölä" hyväksi, työhön, jonka vaikutukset eivät ulotu vain nykyhetkeen vaan pitemmällekin eteenpäin katsottuna.

Kuluneina vuosikymmeninä olemme todenneet henkilökohtaisesti Probus Rahikaisen mukana olon monen monissa tilaisuuksissa. Hän antoi niihin aina oman osuutensa. Nyt hänen vilkas, karjalaisuutta hehkua sydämensä on sammunut ja vanhan karjalaispolven miehet näkevät jälleen riviensä harvenneen. Jälkeenjääneillä sekä vanhemmilla että nuoremmilla on lohdutuksena se tietoisuus, että hänen työnsä hedelmät karjalaisella sivistysvainiolla kasvavat edelleen uutta satoa, samoin kuin hänen työnsä jatkajakin, hänen esimerkkiä seuraten, varttuu tehdystä kynöksestä.

Karjalan Sivistysseura ja lehtemme toimitus omistavat Probus Rahikaisen Karjalan hyväksi suorittamalle elämäntyölle kiitollisen kunnioituksensa.

— En, en! Älä sinägi pagisuta händä.

Akka pani ildaisen stolal, i istuttihes syömäh. Syv-väh vaikkani: ni kudai ni midä ei virkka, a saldatta istuu lautšal. Vähäisen aijan peräs izhändä unohti, kiendi piän saldattah päi i kysyy:

— Kugalaine bo sinä olet?

— Passibo, passibo, — sanou saldatta i istuihes syömäh izhändien viereh.

— Kiellin vie, älä pagisuta, et uskonut. — sanou emändä. — Nygöi näetkö, syömäh meijen ke rubei.

Ildaisen syödyö izhändä neuvou akal:

— Huondeksel, katšo, minä lähten metšäh aijoi a sinä nouse i pasta blinua, kuni saldatta makuuu. Hänen aigah vai paistanet, ka tuos tulou syömäh. A konsa saldatta rubieu iereh lähtemät ka pakitše, katšo dengat maguondas.

Saldatta kuulou net pakinat, itš duumaitšou: etto minuo muonita.

Huondeksel izhändä nousi, söi blinuo i lähti mettšäh, a akka jäi vie blinuo paistamah. A saldatta katšou i ku nägi, što emändä paistoi jo suuren tukun blinuo, ka nousi, shuorei, otti sumkan i buitto kui rubei ieres lähtemäh. Emändä räigäi riehtilän pätsin edeh, tartui saldatal olgupieh i sanou: — Yön maguondas katšo dengad anna!

— Passibo, passibo, emändä rukka! — sanou i istuihes blinuo syömäh.

Dengoi yötilas ei maksanut, a vie blinuo syömäh istuihes, — duumaitšou emändä.

Saldatta söi treshni kai blinat i sanou:

— Passibo, passibo, — a itse siirdyi lautšal istumah i duumaitšou: Anna häi vie lisäksi pastau blinuo.

Emändä ku paistoi vie blinuo, ka saldatta tuos i rubei ieres lähtemäh.

Shuorei, otti sumka kainaloh i sanou: — Nygöi katšo passibo, emändä rukka, syötännäs, juotannas da yön muotannas.

A emändä vastah i kärisou: Söit da magait, ka tiia i dengat maksuo.

— Midä? I ned blinad gostintšoiaksi annat köyhäl saldatal? Passibo, passibo emändä rukku, — sanou i otti dostalit blinat da itse ieres lähti.

Tuli izhändä kodih ehtäisel, ka emändä i sanou hänel: — tolko netše vasta yöniekka oli! Söi, joi, yön magai, a dengoi ei maksanuh da vie blinat gostintšoiaksi otti. Enembie ni mitytta yöniekkuo emmo kodih laske, emmo ni konsa.

E. I. Filimonovin muistiinpanoja Aunuksesta, julkaistu v. 1939 "Karelijän rahvahan suornat"-nimisessä kokoelmassa Petroskoissa.